

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANNE BABA TUTUMLARI, PSİKOLOJİK İYİ OLUŞLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF UNIVERSITY STUDENTS' PARENTING STYLES, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND GENDER ROLES

Esra Burçin ERTAN

Milli Eğitim Bakanlığı
Doğanlar Hacı Yaşar Kandur Ortaokulu

eburcn@gmail.com

ORCID: 0000-0002-8235-4309

Mustafa TÜRKMEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

mturkmen@comu.edu.tr

ORCID: 0000-0003-1797-7494

ÖZ

Geliş Tarihi:

29.05.2022

Kabul Tarihi:

21.06.2023

Yayın Tarihi:

30.06.2023

Anahtar Kelimeler

Toplumsal Cinsiyet
Anne-Baba
Tutumları
Psikolojik İyi Oluş

Keywords

Gender
Parenting Styles
Psychological Well-Being

Araştırma üniversite öğrencilerinin algıladığı anne baba tutumları (ABT) ve psikolojik iyi oluş (PİO) düzeyleri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları (TCRT) arasındaki ilişkiyi bazı değişkenlere göre incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma araştırma yöntemlerinden nicel yöntem ve tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya Ankara, Çanakkale, İstanbul ve İzmir illerindeki üniversitelerde öğrenim gören 504 kişi katılmıştır. Veriler "Kişisel Bilgi Formu, Anne-Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ), Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği (TCRTÖ) ve Psikolojik İyi Olma Ölçeği (PİOÖ)" ile toplanarak analizler "t-testi, Anova, Kruskal Wallis h, Mann Whitney U ve Korelasyon analizleri" kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; üniversite öğrencilerinin algıladığı otoriter ABT alt boyutu ile TCRT'ye ilişkin eşitlikçi tutum arasında anlamlı ilişki varlığı ve bu ilişkinin negatif olduğu bulunurken demokratik ABT alt boyutu ile TCRT'ye ilişkin eşitlikçi tutum arasındaki anlamlı ilişkinin pozitif olduğu bulunmuştur. ABT alt boyutlarından koruyucu istekçi tutum ile TCRT'ye ilişkin geleneksel-eşitlikçi her iki tutum arasındaki ilişkinin anlamlı ve negatif olduğu görülmüştür. Demokratik ABT alt boyutu ile TCRT'ye ilişkin geleneksel tutumun farklılaşma göstermediği anlaşılmıştır. Öğrencilerin PİO düzeyleri ile TCRTÖ puanlarının pozitif yönde farklılaştığı anlaşılmıştır.

ABSTRACT

The research aims to examine the relationship between university students' perceived parenting attitudes (ABT) and psychological well-being (PİO) levels and their attitudes towards gender roles (TCRT) according to some variables. The study was carried out with the quantitative method and screening model, which is one of the research methods. 504 people studying at universities in Ankara, Çanakkale, İstanbul and İzmir participated in the study. The data were collected with the "Personal Information Form, Parent Attitude Scale, Gender Roles Attitude Scale and Psychological Well-Being Scale" and the analyzes were analyzed with SPSS21 using the "t-test, Anova, Kruskal Wallis h, Mann Whitney U and Correlation analyzes" were used. As a result of research; While there was a negative significant relationship between authoritarian ABT sub-dimension and egalitarian attitude towards TCRT, a positive significant relationship was found between democratic ABT sub-dimension and egalitarian attitude towards TCRT. A negative significant relationship was found between the protective ABT sub-dimension and both the egalitarian and traditional attitudes towards TCRT. No significant relationship was found between the democratic parents sub-dimension and the traditional attitude towards TCRT. It has been understood that there is a positive significant relationship between students' PİO levels and TCRT attitude scale scores.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1122989>

Atıf/Cite as: Ertan, E. B., & Türkmen, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin anne baba tutumları, psikolojik iyi oluşları ve toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(2), 809-826.

Giriş

Anne baba tutumları ebeveynlerin genellikle farkında olmadan da olsa çocuklarını yetiştirmeleri sırasında izledikleri tutum ve davranışların bütünüdür. Bilindiği üzere aile çocuk gelişimi için en önemli yılların geçtiği ve toplumsallaşmanın başladığı ilk kurumdur (Tuncer, 1980). Bireylerin çevresine ve yaşadığı dünyaya dair var olan temel inançlarının oluşmasında anne-baba tutumları önemli bir yer tutmaktadır (Karancı, Gençöz, Bozo, 2011). Aile içindeki örüntüler, tutum ve davranışlar çocuk tarafından içselleştirilir ve yetişkinlik döneminde nasıl bir birey olacağını, kişiler arası ilişkilerinde kullanacağı becerileri şekillendirir (Demirkaynak, Aktaş, Hasipek, 2006). Yetişkinlik döneminde başarılı olan çocuklar, genellikle iyi bir anne-baba-çocuk iletişiminin ve sağlıklı anne baba tutumunun hâkim olduğu bir ailede yetişmişlerdir (Tokol, 1996). Anne baba tutumları (ABT) demokratik, otoriter, koruyucu istekçi olmak üzere üç kategoride açıklanmaktadır. Demokratik ABT çocuklarını birey olarak gören, onların düşüncelerine değer veren, kararları aile içinde beraber alan, anlayışlı, çocukların özerkliğini destekleyen ve onlara sorumluluk veren davranışları içeren anne baba tutumudur (Dursun, 2010). Otoriter ABT; kuralları ebeveynlerin koyduğu ve çocuğun fikrinin alınmadığı, çocuktan kayıtsız şartsız bu kurallara uymasının beklendiği, kuralların sert ve otoriter olduğu, çocuğun görüşlerinin önemsiz olduğu, çocuğun özerkliğinin desteklenmediği davranışları içeren anne baba tutumudur (Büyüksahin, 2009). Koruyucu ABT; çocuğun sorumluluk almasını desteklemeyen, yapılması gerekenleri onun adına yapan, hataya yer vermeyen, çocuğu sürekli koruyup kollama ihtiyacı güden davranışları içeren anne baba tutumudur (Gökmenoğlu, 2011; Kulaksızoğlu, 2011). Bu tutumların birey üzerinde birçok yönden etkili olabileceği düşünülmektedir. Bunlardan birisi de toplumsal cinsiyet rolleridir.

Toplumsal cinsiyet rolleri, bireyin dünyaya geldiğinde sahip olduğu biyolojik cinsiyete toplumun zamanla atfettiği roller bütünüdür. Biyolojik olarak dişi ve erkek arasındaki fark çocuk doğurabilmek olsa dahi cinsiyet bireylerin birbirlerine karşı olan davranışlarını ve tutumlarını etkilemektedir. Bunun sebebi de toplumsal cinsiyet kavramıdır (Freedman, Sears and Carlsmith, 2003). Biyolojik olarak cinsiyet kavramı ile toplumun atfettiği rollerin oluşturduğu toplumsal cinsiyet kavramı her ne kadar ayrı kavramlar olsa dahi birbiri ile iç içe geçmiş durumdadır (Ohana and Titley, 2014).

Toplum biyolojik cinsiyetin gerektirdiklerine yönelik rolleri kadına veya erkeğe yüklemektedir. Kültürler toplumsal cinsiyet kavramını da biyolojik cinsiyet gibi doğal algılamaktadır (Vatandaş, 2020). Anne baba tutumları çocuğun toplum içindeki yerini belirlerken toplumsal cinsiyet rollerini de çocuğa süreç içerisinde yüklemektedir. Doğduğu andan itibaren anne-baba çocuğun renk, kıyafet, oyuncak seçimleri ile cinsiyet rollerini toplumun geleneksel tutumu yönünde şekillendirir. Çocuk büyüdükçe konu alanları değişse de cinsiyet rolleri anne-babanın tutum ve davranışları ile geleneksel veya eşitlikçi şekilde işlenmeye devam eder (Erzeybek, 2015). Çocuklar kültürün gerektirdiği rollerini yerine getirdiklerinde aile ve toplum tarafından ödüllendirilmekte, rolleri yok sayarak davrandıklarında ise cezalandırılmaktadırlar (Giddens, 2012). Toplumsal cinsiyet rollerinde geleneksel tutuma sahip bireyler yüklenen rolleri istemeseler dahi toplum baskısı, toplumdaki dışlanma korkusu sebebi ile gerçekleştirme eğilimindedirler (Vatandaş, 2007). Bu durum ise psikolojik/mental sağlığı olumsuz yönde etkileyebilir (Giddens, 2012). Eşitlikçi TCRT (Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumu)'ye veya geleneksel TCRT'ye sahip olmamızda ailenin ve ailenin izlediği anne-baba tutumlarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca edindiğimiz eşitlikçi veya geleneksel TCRT'nin PİO (Psikolojik İyi Oluş) düzeyimizi etkilediği de düşünülmektedir.

PİO, kişinin güçlü ve sınırlı yönlerinin farkında olup sınırlı yönleri dahilinde kendini kabul ederek mutlu bir birey olmasını, güçlü yönleri ile potansiyellerinin farkında olup kendini gerçekleştirebilmesini, sosyal ilişkilerindeki iletişimini ve empati becerilerini, geçmiş yaşamındaki olumsuz tecrübelerini kabullenip şimdiye odaklanabilmesini, yaşamının anlamı olduğuna dair inancını, kendi kararlarını verebilecek özerkliğe ve otonomiye sahip olmasını, hayatı ile ilgili sorumluluk alabilme becerisini içeren çok yönlü bir kavramdır (Ryff and Keyes, 1995). Karaca ve Aksu tarafından yapılan çalışma sonucunda TCRT ile PİO arasında pozitif yönde zayıf ilişki saptanmıştır (Karaca ve Aksu, 2020).

Yapılan çalışmada öğrencilerin anne baba tutumlarının TCRT'yi hangi yönde (eşitlikçi TCRT-geleneksel TCRT) etkilediği değerlendirilmiş, bu iki değişken arasında ilişki olup olmadığı incelenmiş aynı zamanda TCRT ile PİO arasındaki ilişki de incelenmiştir. Ayrıca ABT'nin, TCRT'nin ve PİO düzeyinin; cinsiyet, baba ve

anneninin birlikte olup olmaması, gelir düzeyi, baba ve anneninin eğitimi, farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma durumu, kardeş sayısı ile ilişkili olup olmadığı araştırılmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların anne-baba tutumları doğrultusunda ne yönde ilişkilendiğini ve bu rollerin bireyin yaşantısında psikolojik iyi oluş durumuna etkisini incelemek, alanyazına bu konuda katkıda bulunmak amacıyla araştırma için bu konu seçilmiştir.

Araştırma Problemi

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ABT ve PİÖ düzeyleri ile TCRT arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırma Alt Problemleri

Çalışmanın alt problemleri şu şekildedir:

- 1) Öğrencilerde algılanan ABT ile cinsiyet, anne-babanın birliktelik durumu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı ve farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma durumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2) Öğrencilerin PİÖ düzeyleri ile cinsiyet, anne-babanın birliktelik durumu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı ve farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma durumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3) Öğrencilerde TCRT ile cinsiyet, anne-babanın birliktelik durumu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı ve farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma durumu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4) Öğrencilerin ABTÖ alt boyutları (demokratik, koruyucu-istekçi, otoriter) ile PİÖ düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5) Öğrencilerde algılanan demokratik, otoriter, koruyucu istekçi ABT alt boyutları ile geleneksel ve eşitlikçi TCRT arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6) Öğrencilerde PİÖ düzeyler ile geleneksel ve eşitlikçi TCRT arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve PİÖ düzeyleri ile TCRT arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını cinsiyet, baba ve anne birliktelik durumu, anne eğitimi, baba eğitimi, gelir düzeyi, kardeş sayısı, farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma değişkenlerine göre bulmayı amaç edinen bu çalışmada nicel yöntem ve tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli daha çok geniş kitlelerin görüşlerini betimleyen, varolan durumu değiştirmeden gözlemleyerek ortaya koyma amaçlı araştırma modelidir (Karasar, 2011).

Verilerin Elde Edilmesi ve Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, veriler araştırmaya katılan kişilerden online olarak doğrudan toplanmıştır. Algılanan ABT'yi ölçmek için Kuzgun (1972) tarafından geliştirilen Eldeleklioğlu (1993) tarafından revize edilen demokratik ABT, koruyucu/istekçi ABT ve otoriter ABT olmak üzere üç alt boyutu bulunan ve toplam 40 maddeden oluşan "Anne Baba Tutumları Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek güvenilirliğini belirlemek maksatlı test tekrar test yöntemi kullanılmış, ölçek 54 kişilik bir öğrenci grubuna 15 gün ara ile uygulanmıştır. Uygulamanın sonucunda göre, test-tekrar test korelasyon katsayıları; demokratik ABT için 0.92, otoriter ABT için 0.79 ve koruyucuistekçi ABT için 0.75 olarak ölçülmüştür. Cronbach Alfa formülü ile hesaplanmış iç tutarlılık katsayıları ise demokratik ABT için 0.89, koruyucu-istekçi ABT için 0.82 ve otoriter ABT için 0.78 olarak ölçülmüştür.

TCRT'yi ölçmek için Zeyneloğlu (2008) tarafından üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş eşitlikçi cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü olmak üzere beş alt boyuttan ve 38 maddeden oluşan "Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert tipinde derecelendirilmiş ve puanlandırılmıştır. Ölçekte eşitlikçi tutum içeren maddelerde tamamen katılıyorsa 5 puan, geleneksel tutum içeren maddelerde ise tersten puanlama ile tamamen katılıyorsa 1 puan verilmektedir. Bu şekilde ölçekten alınabilecek en düşük puan

38, en yüksek puan ise 190 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenirlik kat sayısı 0.92 olarak bulunmuştur (Zeyneloğlu, 2008).

PİÖ düzeyini ölçmek için Ryff ve arkadaşları (1989) tarafından geliştirilen Akın ve diğerleri tarafından 2012 yılında Türkçe'ye çevrilen toplam 42 maddeden oluşan "Psikolojik İyi Olma Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek özerklik, çevresel hâkimiyet, bireysel gelişim, diğerleriyle olumlu ilişkiler, yaşam amaçları, öz-kabul olmak üzere toplam 6 alt ölçekten oluşmaktadır. Yapılan geçerlik güvenirlik çalışmaları sonucu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu anlaşılmıştır. Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ölçeğin bütünü için .87 olarak bulunmuştur (Akın, 2008).

Bütün ölçekler için normal dağılım kontrol edilmiş, basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Ölçekler için basıklık ve çarpıklık değerleri sırasıyla; ABTÖ için 1.23-1.07, TCRTÖ için .827-.938 ve PİÖ için .697-.855 olarak ölçülmüştür. Bu değerlerin +2 ve -2 aralığında olması dağılımların normal olduğuna işaret etmektedir (George ve Mallery, 2010).

Bireylerin yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, öğrenim durumu vb. özelliklerini ortaya koymak için "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Verilerin analizi:

Araştırmanın sonucunda elde edilen tüm verilerin istatistiki işlemleri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçeklerden elde edilen puanların normal dağılım içinde olduğu varsayıldığından parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin ABT, TCRT ve PİÖ düzeyleri arasındaki ilişkileri ölçmek için ilgili Pearson Korelasyon analizi, cinsiyet ve farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma bağımsız değişkenleriyle ilgili analizlerde t-testi uygulanmıştır. Anne baba birliktelik durumu, anne eğitim durumu, gelir durumu, kardeş sayısı bağımsız değişkenleriyle ilgili analizlerde Anova testi kullanılmıştır. Ölçek verileri normal dağılmasına rağmen baba eğitim durumunda okur-yazar gözeneği 7 kişi ile sınırlı kaldığından ve parametrik testler uygun sonuç vermeyeceğinden Kruskal Wallis testi kullanılmak durumunda kalmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu genel yapı için Ankara, Çanakkale, İstanbul ve İzmir'deki üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise basit seçkisiz örneklem yoluyla seçilen 388 (%77) kadın, 116 (%23) erkek toplam 504 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan katılımcılarla ilgili betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin betimsel bilgiler

	f	%
Cinsiyet		
Kadın	388	77.0
Erkek	116	23.0
Ebeveyn Birlikteliği		
Anne-baba sağ, birlikteler	428	84.9
Anne-baba sağ, boşanmışlar	51	10.1
Anne veya babadan biri hayatta değil	25	4.9
Kardeş Sayısı		
Tek çocuk	39	7.7
Bir kardeş	229	45.4
İki kardeş ve üstü	236	46.8
Kendinden farklı cinsiyette kardeşe sahip olma		
Evet	295	58.5
Hayır	209	41.5
Annenin Eğitim Düzeyi		
Okuma yazma biliyor	28	5.6
İlkokul	204	40.5
Ortaokul	66	13.1
Lise	124	24.6

Üniversite	82	16.3
Babanın Eğitim Düzeyi		
Okuma yazma biliyor	7	1.4
İlkokul	134	26.6
Ortaokul	86	17.1
Lise	139	27.6
Üniversite	138	27.4
Sosyo-ekonomik Düzey		
Düşük 3000TL ve altı	117	23.2
Orta 3001TL - 4500TL	201	39.9
Yüksek 4500TL üstü	186	36.9

Bulgular

Bu bölümde üniversite öğrencilerinden ölçekler yolu ile toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda tespit edilen bulgular ve tablolarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİOÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	sd	p
ABTÖ	Kadın	388	56.5	13.91			
Demokratik	Erkek	116	54.43	13.01	1.42	502	.16
ABTÖ	Kadın	388	34.92	11.80			
Koruyucu-istekçi	Erkek	116	38.39	11.09	-2.82	502	.00
ABTÖ	Kadın	388	22.98	9.00			
Otoriter	Erkek	116	23.59	8.01	-.66	502	.51
PİOÖ	Kadın	388	207.35	34.01			
	Erkek	116	211.93	35.37	-1.26	502	.21
TCRTÖ	Kadın	388	177.09	11.43			
	Erkek	116	163.74	19.95	6.87	138.304	.00

Tablo 1 incelendiğinde kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ABTÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında, demokratik ABT (t (502) = 1.42; p> .05) ve otoriter ABT alt boyutlarından alınan puanların ortalamaları (t (502) = -.66; p> .05) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Buna karşın koruyucu-istekçi ABT boyutunda cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık olduğu (t (502) = -2.82; p < .01), erkeklerin bu alt boyuttaki puan ortalamalarının (\bar{X} = 38.39, ss = 11.09), kadınların puan ortalamalarından (\bar{X} = 34.92, ss = 11.80) anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin PİOÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında ise (t (502) = -1.26; p> .05) cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yine tablo 1'e göre kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir (t (138.304) = 6.87; p < .05). Kadın üniversite öğrencilerin TCRTÖ puan ortalamalarının (\bar{X} = 177.09; ss = 11.43) erkek üniversite öğrencilerinden (\bar{X} = 163.74; ss = 19.95) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİÖÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Baba ve Annenin Birliktelik Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırmasına İlişkin Tek Yönlü Anova Sonuçları

	Anne-Baba Birliktelik Durumu	n	\bar{X}	ss	F	p	LSD
ABTÖ Demokratik	Sağ ve birlikte	428	56.75	13.34	4.6	.01	2<1*
	Sağ ve boşanmış	51	50.78	14.28			
	Anne veya babadan biri hayatta değil	25	54.24	16.75			
ABTÖ Koruyucu-istekçi	Sağ ve birlikte	428	35.43	11.43	.96	.38	
	Sağ ve boşanmış	51	37.80	13.08			
	Anne veya babadan biri hayatta değil	25	36.32	13.68			
ABTÖ Otoriter	Sağ ve birlikte	428	22.84	8.63	1.83	.16	
	Sağ ve boşanmış	51	25.33	9.51			
	Anne veya babadan biri hayatta değil	25	23.20	9.41			
PİÖÖ	Sağ ve birlikte	428	209.23	34.02	1.12	.32	
	Sağ ve boşanmış	51	201.58	34.02			
	Anne veya babadan biri hayatta değil	25	208.32	40.08			
TCRTÖ	Sağ ve birlikte	428	174.16	15.00	.28	.75	
	Sağ ve boşanmış	51	173.86	15.06			
	Anne veya babadan biri hayatta değil	25	171.84	14.12			

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğrencilerin ABTÖ puan ortalamaları demokratik ABT boyutunda anne-baba birliktelik durumlarına göre farklılaşırken ($F(3, 500) = 4.6; p < .05$); koruyucu-istekçi ABT ($F(3, 500) = .96; p > .05$) ve otoriter ABT ($F(3, 500) = 1.83; p > .05$) boyutlarında puan ortalamaları anne-baba birliktelik durumuna göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Demokratik ABT boyutundaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. LSD testi sonucunda ebeveynleri hayatta ve birlikte olan üniversite öğrencilerinin demokratik ABT boyutundaki puan ortalamalarının ($= 56.75, ss = 13.34$), ebeveynleri hayatta ve boşanmış olan öğrencilerden ($= 50.78, ss = 14.28$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Aynı tabloda üniversite öğrencilerinin PİÖÖ puan ortalamalarının ($F(3, 500) = 1.12 p > .05$) ve TCRTÖ puan ortalamalarının ($F(3, 500) = .28; p > .05$) baba ve annenin birlikte olup olmamasına göre anlamlı farklılaşma göstermediği görülmektedir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİÖÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Anne Eğitimine Göre Karşılaştırmasına İlişkin Tek Yönlü Anova Sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	ss	F	p	LSD
ABTÖ Demokratik	Okur yazar	28	50.28	13.79	3.43	.01	1<3*
	İlkokul	204	54.51	14.56			1<4*
	Ortaokul	66	58.80	12.20			1<5*
	Lise	124	56.51	13.19			2<5*
	Üniversite	82	58.75	12.60			2<3*
ABTÖ Koruyucu-istekçi	Okur yazar	28	38.92	11.01	1.08	.36	
	İlkokul	204	36.30	11.82			
	Ortaokul	66	34.06	11.26			
	Lise	124	35.39	12.46			
	Üniversite	82	35.00	10.84			
ABTÖ Otoriter	Okur yazar	28	27.46	9.48	3.83	.00	2<1*
	İlkokul	204	23.98	9.02			3<1*
	Ortaokul	66	21.22	6.94			4<1*
	Lise	124	22.80	9.22			5<1*
	Üniversite	82	21.45	7.78			5<2*
PİÖÖ	Okur yazar	28	199.57	31.18	3.32	.01	1<3*
	İlkokul	204	203.05	37.25			1<5*

	Ortaokul	66	215.22	29.74			2<3*
	Lise	124	211.51	32.14			2<4*
	Üniversite	82	214.57	32.50			2<5*
TCRTÖ	Okur yazar	28	167.28	20.06	2.11	.08	
	İlkokul	204	174.04	14.93			
	Ortaokul	66	173.37	15.19			
	Lise	124	176.14	13.54			
	Üniversite	82	173.53	14.94			

Tablo 3'e bakıldığında öğrencilerin ABTÖ puan ortalamaları demokratik ABT ($F(4, 499) = 3.43; p < .05$) ve otoriter ABT ($F(4, 499) = 3.83; p < .05$) boyutlarında anne eğitimi düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; Koruyucu-istekçi ABT ($F(4, 499) = 1.08; p > .05$) boyutunda anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Demokratik ve otoriter ABT boyutlarındaki farkın kaynağını bulmak amaçlı yapılan LSD testinde annesi okur yazar olan üniversite öğrencilerinin demokratik ABT boyutundaki puan ortalamalarının (= 50.28; ss= 13.79) annesi ortaokul mezunu olan (= 58,80; ss=12.20) annesi lise mezunu olan (= 56.51; ss=13.19) ve annesi üniversite mezunu olan (=58,75; ss=12.60) öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Yine aynı testte annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin demokratik ABT alt boyutundaki puan ortalamalarının (= 54.51; ss=14.56); annesi ortaokul mezunu olan (=58.80; ss= 12.20) ve annesi üniversite mezunu olan (=58,75; ss=12.60) öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi okur yazar olan öğrencilerin otoriter ABT alt ölçeğindeki puan ortalamalarının (= 27.46; ss= 9.48) anne eğitim düzeyi ilkokul olan (=23.98; ss= 9.02), anne eğitim düzeyi ortaokul olan (= 21.22; ss= 6.94), anne eğitim düzeyi lise olan (=22.80, ss=9.22) ve anne eğitim düzeyi üniversite olan (=21.45; ss=7.88) öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu; anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin otoriter ABT alt boyutu puan ortalamalarının (= 21.45; ss= 7.88) ise anne eğitim düzeyi ilkokul olan öğrencilerden (=23.98; ss= 9.22) anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin PİÖÖ puan ortalamaları ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılaşma bulunduğu ($F(4, 499) = 3.32; p < .05$) görülmektedir. Bu farklılığın kaynağını bulmak için LSD testi yapılmış ve annesi okur yazar olan üniversite öğrencilerinin PİÖÖ puan ortalamasının (= 199.57; ss= 31.18); annesi ortaokul mezunu olan (= 215.22; ss= 29.74) ve annesi üniversite mezunu olan (= 214.57; ss= 32.50) öğrencilerin PİÖÖ puan ortalamasından anlamlı düzeyde düşük olduğu; annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin PİÖÖ puan ortalamasının (= 203.05; ss= 37.25); annesi ortaokul mezunu olan (= 215.22; ss= 29.74), annesi lise mezunu olan (= 211.51; ss= 32.14) ve annesi üniversite mezunu olan (= 214.57; ss= 32.50) öğrencilerin PİÖÖ puan ortalamasından anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür. Yine aynı tabloya bakıldığında üniversite öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamaları anne eğitim düzeylerine göre karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı ($F(4, 499) = 2.11; p > .05$) görülmüştür.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİÖÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Baba Eğitimine Göre Karşılaştırmasına İlişkin Kruskal Wallis H Sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Farkın Yönü
ABTÖ Demokratik	Okur-yazar	7	105.64	4	12.268	.015	1<2*
	İlkokul	134	259.00				1<3*
	Ortaokul	86	222.66				1<4*
	Lise	139	261.86				1<5*
	Üniversite	138	262.80				3<4*
ABTÖ Koruyucu- istekçi	Okur-yazar	7	367.14	4	5.577	.233	
	İlkokul	134	246.53				
	Ortaokul	86	264.05				
	Lise	139	244.14				
	Üniversite	138	253.71				
ABTÖ Otoriter	Okur-yazar	7	417.36	4	12.796	.012	2<1*
	İlkokul	134	255.25				3<1*
	Ortaokul	86	264.41				4<1*
	Lise	139	230.74				5<1*

	Üniversite	138	255.97				
PİOÖ	Okur yazar	7	193.29	4	9.121	.058	
	İlkokul	134	250.63				
	Ortaokul	86	216.10				
	Lise	139	269.18				
	Üniversite	138	263.20				
TCRTÖ	Okur yazar	7	122.14	4	13.567	.009	1<2*
	İlkokul	134	243.56				1<4*
	Ortaokul	86	227.73				1<5*
	Lise	139	279.72				2<4*
	Üniversite	138	255.81				3<4*

Baba eğitim düzeyi değişkeninde okuryazar olma alt gözenegindeki kişi sayısı 7 olduğu için Kruskal Wallis H nonparametrik testi yapılmıştır. Bu test sonucunda ABTÖ alt boyutlarından demokratik tutum ($x^2=12.268$, $p<.05$) ve otoriter tutum ($x^2=12.796$, $p<.05$) ile baba eğitim düzeyi arasında ve anlamlı farklılık olduğu anlaşılmıştır. Koruyucu-istekçi tutum ile baba eğitim düzeyi arasında farklılaşma tespit edilmemiştir ($x^2=5.577$, $p>.05$). Demokratik ve otoriter tutum alt boyutlarında farkın ne yönde olduğunu bulmak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve test sonucunda babası okuryazar olan öğrencilerin Demokratik tutum puanları sıra ortalamalarının babası ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerden daha düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin demokratik tutum puanları sıra ortalamalarının babası lise mezunu olan öğrencilerden daha düşük bulunmuştur. Otoriter tutum puanı sıra ortalamalarına bakıldığında ise babası okur-yazar olan öğrencilerin puanı sıra ortalamalarının; babası ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerin puanı sıra ortalamalarından daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4'te görüldüğü üzere PİOÖ düzeyi ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmıştır ($x^2=9.121$, $p>.05$). TCRTÖ düzeyi ile baba eğitim düzeyi arasında ise anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($x^2=13.567$, $p<.05$). Farkın ne yönde olduğunu bulmak amacıyla Mann Whitney U testi yapılmış ve test sonucunda babası okuryazar olan öğrencilerin TCRTÖ puanları sıra ortalamalarının babası ilkokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerden daha düşük görülmüştür. Ayrıca babası lise mezunu olan öğrencilerin TCRTÖ puanları sıra ortalamalarının babası ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİOÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Gelir Düzeyine Göre Karşılaştırmasına İlişkin Tek Yönlü Anova Sonuçları

	Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	ss	F	p	LSD
ABTÖ	Düşük	117	51.1	15.56	10.16	.00	1<2*
	Orta	201	57.34	12.38			
	Yüksek	186	57.69	13.18			
ABTÖ	Düşük	117	38.65	12.74	5.75	.00	2<1*
	Orta	201	34.07	11.70			
	Yüksek	186	35.63	10.74			
ABTÖ	Düşük	117	26.09	9.91	9.31	.00	2<1*
	Orta	201	21.91	8.55			
	Yüksek	186	22.53	7.83			
PİOÖ	Düşük	117	195.60	37.24	11.12	.00	1<2*
	Orta	201	211.52	34.03			
	Yüksek	186	213.10	30.81			
TCRTÖ	Düşük	117	172.72	15.97	.57	.56	
	Orta	201	174.30	16.35			
	Yüksek	186	174.52	12.52			

Tablo 5'e göre üniversite öğrencilerinin ABTÖ puan ortalamalarının Demokratik ABT boyutunda ($F(2, 501) = 10.16$; $p<.05$), koruyucu-istekçi ABT boyutunda ($F(2, 501) = 5.75$; $p<.05$) ve otoriter ABT boyutunda ($F(2, 501) = 9.31$; $p<.05$) gelir düzeyine göre anlamlı bir fark gösterdiği görülmüştür. Demokratik, koruyucu-istekçi ve otoriter ABT boyutlarındaki farkın kaynağını belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Yapılan LSD testinde düşük gelir düzeyindeki öğrencilerin demokratik ABT puan ortalamalarının ($=51.1$; $ss=15.56$); orta

gelir düzeyindeki (= 57.34; ss= 12.38) ve yüksek gelir düzeyindeki (= 57.69; ss= 13.18) öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu; düşük gelir düzeyindeki öğrencilerin koruyucu-istekçi ABT puan ortalamalarının (=38,65; ss= 12.74); orta gelir düzeyindeki (=34.07; ss= 11.70) ve yüksek gelir düzeyindeki (=35.63; ss= 10.74) öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu; düşük gelir düzeyindeki öğrencilerin otoriter ABT puan ortalamalarının ise (= 26.09; ss=9.91); orta gelir düzeyindeki öğrencilerden (=21.91; ss= 8.55) ve yüksek gelir düzeyindeki (=22.53; ss= 7.83) öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yine aynı tabloya bakıldığında üniversite öğrencilerinin PİOÖ puan ortalamalarının da gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (F (2, 501) =11.12; p<.05). Bu farkın kaynağını belirlemek amacı ile yapılan LSD testinde düşük gelir düzeyindeki üniversite öğrencilerinin PİOÖ puanlarının (= 195.60; ss= 37.24) orta gelir düzeyindeki (= 211.52; ss= 34.03) ve yüksek gelir düzeyindeki (= 213.10; ss= 30.81) öğrencilerden anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamalarının ise (F (2, 501) = .57; p>.05) öğrencilerin gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİOÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırmasına İlişkin Tek Yönlü Anova Sonuçları

	Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	ss	F	p	LSD
ABTÖ	Tek çocuk	39	59.07	13.49	10.58	.00	3<1*
Demokratik	Bir kardeş	229	58.53	11.72			3<2*
	İki veya daha fazla	236	53.08	14.95			
ABTÖ	Tek çocuk	39	36.10	12.14	1.78	.17	
Koruyucu-istekçi	Bir kardeş	229	34.65	10.80			
	İki veya daha fazla	236	36.69	12.45			
ABTÖ	Tek çocuk	39	21.97	8.82	9.68	.00	1<3*
Otoriter	Bir kardeş	229	21.45	8.06			2<3*
	İki veya daha fazla	236	24.91	9.12			
PİOÖ	Tek çocuk	39	207.46	39.48	2.21	.11	
	Bir kardeş	229	211.87	32.26			
	İki veya daha fazla	236	205.20	35.23			
TCRTÖ	Tek çocuk	39	178.79	9.31	5.52	.00	1>3*
	Bir kardeş	229	175.41	13.84			2>3*
	İki veya daha fazla	236	171.87	16.36			

Tablo 6'ya bakıldığında üniversite öğrencilerinin ABTÖ puan ortalamalarının demokratik ABT alt boyutu (F (2, 501) =10.58; p<.05) ve otoriter ABT alt boyutlarında (F (2, 501) =9.68; p<.05) kardeş sayısına göre anlamlı bir fark görülürken koruyucu-istekçi ABT alt boyutunda (F (2, 501) = 1.78; p>.05) kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Demokratik ve otoriter ABT boyutlarındaki farkın kaynağını belirlemek amaçlı yapılan LSD testinde iki veya daha fazla kardeşe sahip olan üniversite öğrencilerinin demokratik ABT puan ortalamaları (= 53.08; ss= 14.95); tek çocuk olan üniversite öğrencilerinden (= 59.07; ss= 13.49) ve kendisi hariç bir kardeşi olan öğrencilerden (=58.53; ss= 11.72) anlamlı düzeyde düşük olduğu; iki veya daha fazla kardeşi olan öğrencilerin otoriter ABT puan ortalamalarının ise (= 24.91; ss= 9.12); tek çocuk olan üniversite öğrencilerinden (= 21.97; ss= 8.82) ve kendisi hariç bir kardeşe sahip olan üniversite öğrencilerinden (= 21.45; ss= 8.06) anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 6 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin PİOÖ puan ortalamaları (F (2, 501) = 2.21; p>.05) ile kardeş sayısı arasında anlamlı farklılaşma bulunmadığı anlaşılırken TCRTÖ puan ortalamalarının kardeş sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (F (2, 501) = 5.52; p<.05). Bu farklılığı kaynağını bulmak amacıyla yapılan LSD testinde iki veya daha fazla kardeşi olan üniversite öğrencilerinin TCRTÖ puan ortalamalarının (= 171.87; ss= 16.36); tek çocuk olan üniversite öğrencilerinin (= 178.79; ss= 9.31) ve kendisi hariç bir kardeşi olan üniversite öğrencilerinin (= 175.41; ss= 13.84) TCRTÖ puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 8. Üniversite Öğrencilerinin ABTÖ, PİOÖ, TCRTÖ Puan Ortalamalarının Farklı Cinsiyetten Kardeşe Sahip Olma Durumuna Göre Karşılaştırmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Farklı Cinsiyetten Kardeş	N	\bar{X}	ss	t	sd	p
ABTÖ Demokratik	Var	295	54.75	14.59	-2.55	488.565	.01
	Yok	209	57.81	12.18			
ABTÖ Koruyucu-istekçi	Var	295	36.39	12.42	1.57	484.601	.12
	Yok	209	34.77	10.61			
ABTÖ Otoriter	Var	295	23.84	9.25	2.28	483.126	.02
	Yok	209	22.08	7.97			
PİOÖ	Var	295	207.55	35.21	-.66	502	.51
	Yok	209	209.62	33.14			
TCRTÖ	Var	295	173.10	15.82	-1.67	484.350	.09
	Yok	209	175.30	13.54			

Tablo 7 incelendiğinde yapılan t- testi ile farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma ve olmama durumuna göre ABTÖ puanları karşılaştırıldığında koruyucu-istekçi ABT alt boyutu puan ortalamalarında ($t(484.601) = 1.57$; $p > .05$) farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma ve olmama durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Buna karşılık demokratik ABT ($t(488.565) = -2.55$; $p < .05$) ve otoriter ABT ($t(483.126) = 2.28$; $p < .05$) alt boyutlarındaki puan ortalamalarında farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Demokratik ABT alt boyutu puan ortalamasının farklı cinsiyetten kardeşi olan öğrencilerde ($= 54.75$; $ss = 14.59$) farklı cinsiyetten kardeşi olmayan öğrencilere göre ($= 57.81$; $ss = 12.18$) anlamlı düzeyde düşük olduğu; otoriter ABT alt boyutu puan ortalamasının farklı cinsiyetten kardeşi olan öğrencilerde ($= 23.84$; $ss = 9.25$); farklı cinsiyetten kardeşi olmayan öğrencilere göre ($= 22.08$; $ss = 7.97$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Yine tablo 7'ye bakıldığında üniversite öğrencilerinin PİOÖ puan ortalamaları ($t(502) = -.66$; $p > .05$) ve TCRTÖ puan ortalamaları ($t(484.350) = -1.67$; $p > .05$) farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma ve olmama durumuna göre karşılaştırıldığında; farklı cinsiyetten kardeşe sahip olan ve olmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. ABTÖ ve PİOÖ Arasındaki Korelasyon Değerleri

Değişkenler	1	2	3	4
1. Demokratik Tutumlar (ABTÖ)	-	-.56**	-.79**	.49**
2. Koruyucu-istekçi Tutumlar (ABTÖ)		-	.72**	-.39**
3. Otoriter Tutumlar (ABTÖ)			-	-.46**
4. PİOÖ				-

* $p < .05$ ** $p < .01$.

Tablo 8 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin PİOÖ ile ölçülen Psikolojik İyi oluşları ile ABTÖ alt boyutlarından demokratik ABT arasında anlamlı ve pozitif ilişki ($r(502) = .49$, $p < .01$) olduğu bulunurken; PİOÖ ile koruyucu istekçi ABT ($r(502) = -.39$, $p < .01$) ve otoriter ABT arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişki ($r(502) = -.46$, $p < .01$) olduğu görülmüştür.

Tablo 10. ABTÖ ve TCRTÖ Toplam Puanları, Eşitlikçi TCRT Alt Boyutu Puanları, Geleneksel TCRT Alt Boyutu Puanları Arasındaki Korelasyon Değerleri

Değişkenler	1	2	3	4	5	6
1. Demokratik Tutumlar (ABTÖ)	-	-.55**	-.79**	.07	.12**	.06
2. Koruyucu-istekçi Tutumlar (ABTÖ)		-	.71**	-.12**	-.11*	-.13**
3. Otoriter Tutumlar (ABTÖ)			-	-.10*	-.09*	.11*
4. TCRTÖ Toplam				-		
5. TCRTÖ Eşitlikçi Tutum					-	
6. TCRTÖ Geleneksel Tutum						-

* p <.05 ** p <.01.

Pearson korelasyon analizi sonuçları ABTÖ alt boyutlarından koruyucu-istekçi ABT ile TCRTÖ toplam puan arasında anlamlı ve negatif bir farklılaşma varlığını ($r(502) = -.12, p <.01$) göstermektedir. Yine TCRTÖ toplam puan ile ABTÖ alt boyutlarından otoriter ABT arasında anlamlı ve negatif yönlü farklılık saptanırken ($r(502) = -.10, p <.05$); ABTÖ alt boyutlarından demokratik ABT ile arasında ise anlamlı farklılaşma görülmediği anlaşılmıştır ($r(502) = .07, p >.05$).

Tablo 9 incelendiğinde, ABTÖ alt boyutlarından demokratik ABT ile geleneksel TCRT arasında, anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken ($r(502) = .06, p >.05$); demokratik ABT ile eşitlikçi TCRT alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir farklılaşma olduğu ($r(502) = .12, p <.01$) görülmektedir. Otoriter ABT alt boyutu ile geleneksel TCRT arasında anlamlı ve pozitif yönlü farklılık tespit edilirken ($r(502) = .11, p <.05$); otoriter ABT ile eşitlikçi TCRT arasında negatif yönde anlamlı farklılık olduğu ($r(502) = -.09, p <.05$) bulunmuştur. Aynı tabloya bakıldığında, ABTÖ alt boyutu olan koruyucu-istekçi ABT ile geleneksel TCRT arasında anlamlı ve negatif yönlü farklılık varlığı ($r(502) = -.13, p <.01$) görülmüş; koruyucu-istekçi ABT ile eşitlikçi TCRT arasında ise anlamlı ve yine negatif yönlü farklılaşma olduğu ($r(502) = -.11, p <.05$) anlaşılmıştır.

Tablo 11. PİÖÖ Toplam Puanları ve TCRTÖ Toplam Puanları, Eşitlikçi TCRT Alt Boyutu Puanları, Geleneksel TCRT Alt Boyutu Puanları Arasındaki Korelasyon Değerleri

Değişkenler	1	2	3	4
1. PİÖÖ	-	.18**	.19**	.16**
2. TCRTÖ Toplam		-		
3. TCRTÖ Eşitlikçi Tutum			-	
4. TCRTÖ Geleneksel Tutum				-

* p <.05 ** p <.01.

Üniversite öğrencilerinin PİÖ ile TCRTÖ toplam puan düzeyleri arasındaki korelasyon analizine bakıldığında değişkenler arasında anlamlı ve pozitif yönlü farklılaşma olduğu ($r(502) = .18, p <.01$) görülmektedir. Tablo 10 incelendiğinde ve üniversite öğrencilerinin PİÖ ile Eşitlikçi TCRT düzeyleri arasındaki korelasyon analizine bakıldığında; değişkenler arasında pozitif yönde anlamlı bir farklılık saptandığı ($r(502) = .19, p <.01$) anlaşılırken; PİÖ ve geleneksel TCRT düzeyleri arasındaki ise yine anlamlı ve pozitif farklılaşma varlığı ($r(502) = .16, p <.01$) görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde çalışmanın analizler neticesinde ulaşılan sonuçları alanyazındaki ilgili araştırmalar ile beraber tartışılmıştır. Genel olarak elde edilen bulgular ele alındığında, erkelerin kadınlara göre daha fazla koruyucu istekçi tutumla yetiştirildiğini algıladığı söylenebilir. Diğer yandan kadınlar toplumsal cinsiyet algısı yönünden daha yüksek algıya sahiptir. Anne babası hayatta ve birlikte olan katılımcılar ailelerini daha demokratik algılama eğilimindedir. Ayrıca annenin eğitim durumu göz önüne alındığında eğitim düzeyi arttıkça otoriter anne baba tutumu algısının düştüğü söylenebilir. Benzer durum babanın eğitim düzeyi bakımından da geçerlidir. Yüksek

gelirli aile çocukları ailelerini demokratik algılamak, gelir düzeyi düşük olanlar koruyucu-istekçi olarak algılamaktadır. Yine yüksek gelirli aileye sahip olanlar psikolojik iyi oluş yönünden de diğer gruptakilere göre daha iyi durumdadır. Başka bir sonuca göre ise, tek çocuk olarak yetişenlerin ailesini demokratik, iki çocuk olarak yetişenlerse otoriter olarak algılamaktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyet algısı yönünden de tek çocuklar daha yüksek skor kaydetmiştir. Yukarıda kısaca özetlenmiş bu sonuçlar aşağıda ayrıntılı olarak tartışılmıştır.

Cinsiyet bakımından yapılan araştırmanın bağımlı değişkenlerinin incelenmesinde ailelerini koruyucu-istekçi olarak algılayan erkeklerin kadınlardan farklılaştığı görülmektedir. Yani erkekler ailelerini daha fazla koruyucu-istekçi olarak algılamak eğilimindedir denilebilir. Ayrıca cinsiyetin bireylerin psikolojik iyi oluşlarını yukarı ya da aşağı çekecek bir özellik olmadığı görülmektedir. Ancak, toplumsal cinsiyet algısı bakımından kızların erkeklere oranla daha yüksek bir algıya sahip oldukları söylenebilir. Bu durum Türkiye'nin halen ataerkil toplum yapısı içinde kız çocuklarına toplumsal cinsiyet algısının yerleştirildiği yönünde yorumlanabilir.

Çocuğun yetişmesinde şüphesiz anne babanın tutumu ve özellikleri baskın bir yapı ortaya çıkarmaktadır. Bu özelliklerden belki de en temel olanı anne babanın eğitim düzeyidir. Anne ve babanın eğitim düzeyinin demokratik anne baba tutumu ile ilişkili olmadığı söylenebilir ancak üzerinde durulması gereken otoriter anne baba tutumunun eğitim düzeyiyle oldukça ilişkili olduğudur. Hem annenin hem de babanın eğitim düzeyi arttıkça otoriter olarak algılanmaları da azalmaktadır. Ailenin çocuğun gelişimi ve oluşumuyla ilişkili olabileceği düşünülen bir diğer özelliği de gelir durumudur. İlginç bir şekilde çalışma sonuçları, gelir düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının anne babalarını daha demokratik algılamak, düşük olanların koruyucu-istekçi ve otoriter olarak algıladığına işaret etmektedir. Bunun sebebinin yine eğitim seviyesiyle ilgili olabileceği, eğitim seviyesi arttıkça gelirin de artış göstermiş olabileceği düşünülmektedir. Diğer yandan çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin, gelir seviyesi yüksek olanların psikolojik iyi oluş yönünden de kendilerini yüksek algıladıkları görülmüştür.

Araştırmanın bir başka bağımsız değişkeni olan kardeş sayısı bakımından da ilginç sonuçlar elde edilmiştir. Tek çocukların anne babalarını daha demokratik ve iki kardeş olanların daha otoriter algılamak eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada tek çocuklu anne babaların çocuklarının ihtiyaçlarına ve gelişimlerine daha fazla odaklanabildiği ve iki çocuklu anne babaların evde disiplini ve düzeni sağlamak adına daha otoriter davrandıkları düşünülmektedir. Bu noktada önemli bir bulgu da kardeş sayısının psikolojik iyi oluşla ilişkili olmadığı yönündeki bulgudur. Bunun nedeninin, aile yapısı kaç kişiden oluşursa oluşsun bireylerin psikolojik iyi oluşlarını başka etkenlerin oluşturması olduğu söylenebilir. Kardeş sayısı ile ilgili bir başka sonuç ise tek çocukları toplumsal cinsiyet algısı yönünden daha yüksek puan almış olmalarıdır. Bu sonuç yine, anne babanın odağında olmalarından tek çocukların anne babanın cinsiyet algısına daha fazla maruz kalmasından kaynaklanıyor olabilir. Kardeşlerle ilgili olarak, farklı cinsiyetten kardeşi olmayanların anne babalarını daha demokratik, farklı cinsiyetten kardeşi olanların ise daha otoriter algılamaktadır. TCRT ile farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma değişkeni arasında anlamlı farklılaşma görülmemesi örneklem grubunun kültürel farklılıkları ile açıklanabileceği gibi bireylerin üniversite öğrencisi olması, aile yanında yaşamayı bırakmaları, şu anki sosyal çevreleri gibi durumlarla da ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Erzeybek (2015) yaptığı çalışmada TCRT'nin üniversite öğrencilerinin şu anda yaşadıkları yere (tek başına-aile ile-yurtta) göre anlamlı farklılık gösterdiğini bulmuştur. Alanyazında 8 çocuk ve anneleri ile yapılan nitel özellikli bir çalışmada çocuğun farklı cinsiyetten kardeşi olmasının çocukta eşitlikçi toplumsal cinsiyet tutumunun daha baskın olmasını sağladığı görülmüştür (Yağan Güder, Güler Yıldız 2016). Araştırmanın değişkenleri ile tam olarak ilgili olmasa da üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada erkek kardeşe sahip olan öğrencilerin TCRTÖ puanlarının erkek kardeşi olmayan öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı çalışmada kız kardeşe sahip olma ve olmama durumuna göre TCRTÖ puanlarının farklılaşmadığı anlaşılmıştır (Ergin vd., 2019).

Çalışma sonucunda, üniversite öğrencilerinin demokratik anne baba tutumu algısı arttıkça psikolojik iyi oluşlarının da arttığı gözlenirken, koruyucu-istekçi ve otoriter tutum algısı yükseldikçe psikolojik iyi oluşlarının düştüğü tespit edilmiştir. ABT'de ebeveynlerin çocukların gelişimine, duygu ve düşüncelerine önem vermesi, kararları beraber alarak çocuğun değerli hissetmesine olanak sağlamaları, çocuğu olduğu gibi tüm özellikleri ile kabul ederek çocuğun da kendini kabul etmesine yardımcı olmaları, çocuğun ebeveynleri ile açık ve doyurucu bir ilişki kurması, çocuğun aile içinde ve sosyal hayatında kendi kararlarını kendi alabilme ve öz kontrol sağlayabilme olanağına sahip olması ile açıklanabilir. Ryff (1989)'a göre PİO düzeyi yüksek kişi; kendini kabul

eden, diğerleriyle olumlu ilişkiler kuran, kararlarının sorumluluğunu kendisi alan, yaşam amacı olan kişidir. Alanyazına bakıldığında üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin PİO düzeylerinin anne ve babası demokratik olanlarda olmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (İraz vd., 2021). 2018 yılında 335 ebeveynle yapılan çalışmada ebeveynlerin PİO düzeyleri ile demokratik ABT ve izin verici ABT arasında pozitif yönde; otoriter ABT arasında anlamlı ve negatif yönelimli ilişki varlığı bulunmuştur (Eroğlu ve Parlar, 2018). Yine üniversite öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada PİO alt boyutları puan ortalamaları ile ABT arasındaki ilişkiye bakıldığında PİO'nun özerklik hariç tüm alt boyutlarında demokratik ABT lehine anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ebeveynleri demokratik ABT sergileyen öğrencilerde özerklik hariç tüm PİO alt boyutlarında ebeveyni koruyucu istekçi ABT ve otoriter ABT sergileyen öğrencilerden daha yüksek puan ortalaması olduğu anlaşılmıştır. Özerklik alt boyutu ile ABT alt boyutları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (Karabeyeser, 2013). Alanyazındaki çalışmalar genel olarak bu araştırma sonucunu desteklemektedir.

Araştırmanın bağımlı değişkenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda koruyucu-istekçi ve otoriter anne baba tutumu algısı arttıkça toplumsal cinsiyet algısında düşüş olduğu görülmüştür. Diğer yandan eşitlikçi tutum artarken demokratik anne baba tutumuyla ilgili algı da yükselmektedir. Diğer yandan otoriter anne baba tutumu algısı yükselirken geleneksel toplumsal cinsiyet algısı da yükselmektedir. Demokratik ABT çocuklara ev içinde ortak sorumluluklar vermeyi, aile içinde söz hakkına sahip olabilmeyi, çocukların özgüvenlerini desteklemeyi savunmaktadır (Baumrind, 1971; Yavuzer, vd., 2011). Dolayısıyla bakıldığında eşitlikçi bakış açısının demokratik ABT'nin doğasında olduğu yorumu yapılabilir. Ayrıca bireylerin kişisel gelişimine önem vermesiyle demokratik ABT; çocukların eşitlikçi TCRT'nin önemini farketmesine de olanak sağlamaktadır. Demokratik ABT'de cinsiyet farkına bakılmaksızın çocuklara eşit davranılması da eşitlikçi TCRT bakış açısının kazandırılmasında önemli bir unsur olabilir. Ataerkil ve geleneksel düzendeki aile yapısı düşünüldüğünde; babanın evin hâkimi ve kural koyucusu olduğu ve koyulan bu kurallara ev hanesindeki herkesin istisnasız uyması gerektiği, uyulmaz ise çeşitli cezaların verildiği, bu sebeple çocukların boyun eğici davranışlar sergilediği bir düzen olduğu görülmektedir (Canatan ve Yıldırım, 2011; Yavuzer, vd., 2011). Bakıldığında ataerkil geleneksel yapı ile otoriter ABT'nin; kurallara istisnasız uyulması, kural dışı bir davranışta ceza verilmesi, çocuğun söz hakkının olmaması gibi özelliklerinin uyum gösterdiği görülmektedir. Geleneksel ataerkil düzenin günümüzde etkinliğini giderek yitirmesi ile aile içerisinde çocuklara, çocukların ruh sağlığına ve gelişimine verilen değer de artmış, kadınların kendi rollerini daha derin sorgulamasıyla aile içinde bireyler arasında daha eşitlikçi bir tutum hâkim olmaya başlamıştır (Yörükoğlu, 1998). Aile yapısındaki değişiklikler ebeveynlerin; aile içinde hem birbirlerine karşı hem çocuklarına karşı olan tutumlarını da etkilemektedir (Tuncer, 1980). Tüm bunların; demokratik ABT puanı arttıkça eşitlikçi TCRT puanının artmasını ve otoriter ve koruyucu-istekçi ABT puanı ile geleneksel TCRT'nin pozitif anlamlı ilişki göstermesini açıklayabileceği düşünülmektedir.

Alanyazına bakıldığında Türkiye dışında yapılan ve 18-23 yaş arasındaki 48 erkek ve 182 kadın üniversite öğrencisi ile ebeveyn stilleri ve cinsiyet rol kimlikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmada; özellikle babanın otoriter tutumunun erkeksi roller ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır (Ching Lin ve Billingham, 2014). Türkiye'de 332 ebeveyn ile gerçekleştirilen ve anne babaların ebeveyn tutumları ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını inceleyen bir çalışmada ise demokratik tutum ile TCRTÖ puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken koruyucu ve otoriter ABT ile TCRTÖ arasında negatif anlamlı ilişki olduğu görülmüştür (Erzeybek, 2015). Erzeybek (2015) tarafından yapılan çalışma sonucu araştırmanın bulgusunu destekler nitelikte görülmektedir.

Alanyazında yer alan evli olan bireylerle gerçekleştirilen ve evli bireylerin toplumsal cinsiyet tutumlarının PİO ve evlilik uyumuna etkisini inceleyen çalışma sonucunda eşitlikçi toplumsal cinsiyet rollerinin arttıkça PİO düzeylerinin de arttığı ancak buna bağlı olarak evlilik doyum düzeylerinin düştüğü görülmüştür (Kaplan, 2016) 2020 yılında 324 kadın birey ile yapılan diğer bir çalışmada toplumsal cinsiyet algısının yüksek olması ile PİO ve benlik saygısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki varlığı saptanmıştır (Ayçiçek, 2020). Üniversite öğrencileri ile yapılan ve 660 katılımcı ile gerçekleştirilen; TCA ile PİO arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bir çalışmada, öğrencilerden geleneksel TCA puanı yüksek olan öğrencilerin düşük olan öğrencilere göre PİO puanlarının düşük olduğu, eşitlikçi TCA puanı yüksek olan öğrencilerin ise düşük olan öğrencilere göre PİO puanlarının yüksek olduğu görülmüştür (Arıcı, 2011). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencisi 165 kişi ile yapılan diğer bir çalışmada PİO ve TCRT arasında zayıf olsa dahi anlamlı ve pozitif yönlü ilişki bulunmuştur (Palas

Karaca, Çubukçu Aksu, 2020). Ev kadını olan 249 birey ile yapılan bir çalışmada ise toplumsal cinsiyet eşitliği puanının artması ile PİO düzeyinin azaldığı görülmüş ve araştırmacı bu durumu ev kadınlarının toplumsal rollere ve görevlere uyum sağlanması ile açıklamıştır (Tekin, 2020). Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında bir çalışma hariç (Tekin, 2020) diğer çalışmaların araştırmanın bulgusu ile genel olarak örtüştüğü görülmektedir. Tekin (2020)'nin çalışmasının araştırmanın bulguları ile örtüşmemesinin; örneklem grubunun sadece ev kadınlarından oluşmasından, kültürel farklılıklardan, demografik özelliklerden kaynaklandığı düşünülmüştür.

Öneriler

Anne baba tutumlarının ve PİO düzeyinin toplumsal cinsiyet roller tutumu üzerindeki etkisini gördüğümüz bu çalışma sonrasında öneriler aşağıda sıralanmıştır.

1. Anne baba tutumlarının önemi konusunda çiftler; çocuk sahibi olmadan önce başlamak üzere tekrarlayan zamanlarda ve sürekli olarak uzman kişiler tarafından bilgilendirilebilir ve eğitime tabii tutulabilir.
2. Özellikle PİO'yu olumlu yönde etkileyen toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumun bireylere kazandırılabilmesi için küçük yaşlardan itibaren çocuklara toplumsal cinsiyet rollerinde eşitlik vurgusunun eğitim-öğretimin içerisinde olan tüm kişiler tarafından içselleştirilerek yapılması işe yarayabilir.
3. Eğitim öğretim de rol alan tüm bireylerin (öğretmen, rehber öğretmen, okul idaresi, okul personeli, anne ve babalar, öğrenciler) toplumsal cinsiyet rollerinde eşitlikçi tutum konusunda; alanda uzman kişiler tarafından bilgilendirilebilir.
4. Çalışmaya anne babalar dahil edilerek kendilerinde algıladıkları anne baba tutumlarını ve sahip oldukları toplumsal cinsiyet roller tutumu (geleneksel- eşitlikçi) incelenirse daha kapsamlı bilgilere ulaşılabileceği düşünülmektedir.
5. Farklı cinsiyetten kardeşe sahip olma değişkenine özellikle TCRT ile ilgili çalışmalarda daha fazla yer verilebilir ve bu değişken ebeveynler için farklı cinsiyette çocuğa sahip olma (anne için erkek çocuk, baba için kız çocuk) şeklinde güncellenerek kullanılabilir.
6. Araştırmanın konusuna istinaden aile danışmanlığı, psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanlarında uzman kişilerce çalışmanın incelenmesi uygun olacaktır.
7. Okullarda çalışan psikolojik danışman ve rehber öğretmenler özellikle ABT ile TCRT ilişkisini ve çocuklarda ne gibi durumlarla ilişkisi olduğunu velilere aktararak eşitlikçi TCRT ve demokratik ABT'nin önemini vurgulayabilir.
8. Okullarda çalışan psikolojik danışmanlar çalışmalarında toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi tutumu bireylere kazandırabilmek adına hem veli hem öğrenci hem de okuldaki personeller ile bu konuda çalışmalar yapabilir.
9. Sınıf rehberlik programına eşitlikçi TCRT'nin entegrasyonu için gerekli kurumlarla çalışmalar yapılabilir.
10. Aile danışmanları ailelerle çalışma sırasında; var olan sorunların kaynağını arar iken özellikle PİO düzeyi, şiddet eğilimi, çocuklarda boyun eğici davranışların varlığı gibi durumlarda ailede geleneksel TCRT varlığını ve ABT'nin hangi alt boyutunun baskın olduğunu göz önünde bulundurabilirler.

Kaynakça

- Arıcı, F. (2011). *Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algular ve Psikolojik İyi Oluş* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ayçiçek, V. (2020). *Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı, Psikolojik İyi Oluş ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Baumrind, D. (1971). Current Patterns of Parental Authority. *Developmental Psychology Monograph*, 4(1), 1-103.
- Büyükşahin, G. (2009). *Boşanmış ve Boşanmamış (Tam) Ailelerden Gelen 11-13 Yaş Arası Çocukların Anne Baba Tutumlarını Algulama Biçimlerinin Sosyal Uyum Düzeyleri İle İlişkisi* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Canatan, K., Yıldırım, E. (2011). *Aile Sosyolojisi*. Açılım Kitap.
- Ching Lin, Y, Billingham, R, E. (2014). Relationship Between Parenting Styles And Gender Role Identity In College Students. *Journal of Psychological Reports: Relationships & Communications*, 114(1), 250-271.
- Demirkaynak, Ö. Aktaş, N. Hasipek, S. (2006). 3-6 Yaş Gurubunda Çocuğu Olan Annelerin Beslenme Bilgi Düzeyleri ve Beslenme Alışkanlıkları. Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Geleceği Sempozyumu, 112-123, İstanbul.
- Dursun, A. (2010). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Davranış Problemleriyle Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Ergin, A., Bekar, T., Aydemir Acar, G. (2019). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Fırat Tıp Dergisi*, 24(3), 122-128.
- Eroğlu, F., Parlar, H. (2018). Evli Kadın ve Erkeklerde Psikolojik İyi Oluşun Ebeveyn Tutumuna Etkisinin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(33), 89-101.
- Erzeybek, B. (2015). *Anne-Babaların Çocuklarını Yetiştirirken Benimsedikleri Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumları* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Freedman, J.J., Sears, D. O. ve Carlsmith, J.M. (2003). *Sosyal Psikoloji*. Ali Dönmez (çev.). İmge Yayınevi
- Gander, M, J. ve Gardiner, H. W. (2015). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (Çev. A. Dönmez, H.N. Çelen). İmge Kitabevi Yayınları.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (Çev. H. Özel, A. Sönmez, Z. Mercan, İ. Yılmaz, E. Rızvanoğlu, M. A. Sarı, Ş. P. Güzel, M. Özcan). Kırmızı Yayınları.
- Gökmenoğlu, E. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeyleri ile Algıladıkları Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki* [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- İraz, R., Arıbaş, A.N., Özşahin, F. (2021). Algılanan Sosyal Destek ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 363-376.
- Kaplan, K. (2016). *Evli Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların, Evlilik Doyumuna ve Psikolojik İyi Oluş Durumuna Etkisinin İncelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Karabeyeser, M. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumları ve Stresli Yaşam Olaylarına Göre Psikolojik İyi Oluşu* [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Karancı, N.A., Gençöz, F. ve Bozo, Ö. (Ed.). (2011). *Psikolojik Sağlığımızı Nasıl Koruruz? I Çocukluk ve Ergenlik*. ODTÜ Yayıncılık.
- Karasar, N. (2011). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik Psikolojisi*. Remzi Kitabevi.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (1999). Ana baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 63-68.
- Ohana, Y. ve Titley, G. (Ed.). (2014). *Toplumsal Cinsiyet Konu(sma)ları: Gençleri etkileyen toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hakkında bir kılavuz*. (Çev. Ş.K. Bahçeci). Eray Basım.
- Palas Karaca, P, Çubukçu Aksu, S. (2020). Sağlık Hizmetleri Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 4(7), 91-100.
- Ryff, C.D. (1989). Happiness is Everything or Is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.

- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
- Tekin, H. (2020). *Ev Kadınlarında Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcıları Olarak Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eş-Bağımlılık* [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Tokol, O. (1996). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen 3-6 Yaş Çocuklarının Gelişim Özellikleri ve Anne Baba Tutumlarının Karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Tuncer, O. (1980). Çocuk, Aile ve Çevresi. N. Koç (Yayına hazırlayan). *Türk Eğitim Derneği Bilim Dizisi No:3*. Şafak Matbaası.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 35, 29-56.
- Yağan Güder, S, Güler Yıldız, T. (2016). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarında Ailenin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2016, 31(2), 424-446.
- Yavuzer, H., Köknel, Ö., Kulaksızoğlu, A., Ayhan, H., Dodurgalı, A., Ekşi, H. (2011). *Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne Baba Tutumları*. Timaş Yayınları.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk Ruh Sağlığı: Çocuğun Kişilik Gelişimi, Yetiştirilmesi ve Ruhsal Sorunları*. Özgür Yayınları.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları* [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

EXTENDED SUMMARY

The family is the foundation of society, the first and most important place where education begins. It is known that the role of the family in the development of the child is undeniable. The family environment in which the individual grows up affects even interpersonal relationships in the future.

(Gander and Gardinier, 2005). The family also shapes the TCRT (Gender Roles Attitude) aspect of individuals. It is thought that the family and parental attitudes of the family have an effect on our having egalitarian TCRT or traditional TCRT. It is also thought that the egalitarian or traditional TCRT we have acquired affects our PIO (Psychological Well-Being) level. As a result of the study conducted by Karaca and Aksu, a weak positive correlation was found between TCRT and PIO (Karaca and Aksu, 2020). When the literature is scanned, the attitudes of parents in Turkey and outside of Turkey, children's life skills, self-esteem, self-confidence, academic success, etc. in what way and to what extent it affects its properties; Numerous studies have been found on the relationship between attitudes towards gender roles and PIO with many variables.

However, it has been observed that there are very few studies conducted in Turkey on the relationship between these three variables. For this reason, the primary aim of the research is; To examine the relationship between university students' perceived ABT (parenting styles) and TCRT. Another aim is to examine the relationship of TCRT with the PIO level of individuals.

In this research, data were collected online directly from the people who participated in the research. The "Parental Attitudes Scale", which has three sub-dimensions as democratic ABT, protective/demanding ABT and authoritarian ABT, developed by Kuzgun (1972) and revised by Eldeleklioğlu (1993), and consisting of 40 items in total, measures TCRT. "Gender Roles Attitude", which consists of five sub-dimensions including egalitarian gender role, traditional gender role, female gender role, male gender role, gender role in marriage and 38 items, developed by Zeyneloğlu (2008) to determine university students' attitudes towards gender roles. The "Psychological Well-Being Scale" consisting of 42 items, which was translated into Turkish by Akin et al. in 2012, was developed by Ryff et al. (1989) to measure the PIO level, and the individuals' age, gender, income level, educational status, etc. "Personal Information Form" was used to measure its characteristics.

Statistical processes of all data obtained as a result of the research were analyzed using the SPSS program.

Statistical tests were conducted to measure the relationships between the ABT, TCRT and PIO levels of the individuals participating in the study.

As a result of the correlation analysis performed between ABTO (Parental Attitude Scale) and TCRTÖ (Gender Roles Attitude Scale); While there was a positive significant relationship between democratic parental attitude and egalitarian gender roles, a positive significant relationship was found between authoritarian parental attitude and traditional gender roles. On the other hand, it was observed that there is a negative and significant relationship between the protective and demanding parent attitude and traditional and egalitarian gender roles.

As a result of the correlation analysis performed between PIOÖ (Psychological Well-Being Scale) and TCRTÖ (Gender Roles Attitude Scale), it was seen that there was a significant and positive differentiation between PIO and TCRTÖ total score levels.

When the correlation analysis between university students' ABTO (Parental Attitude Scale) and PIOÖ (Psychological Well-Being Scale) levels is examined; While there was a significant and positive relationship between students' psychological well-being and democratic parent attitude scores; It was found that there was a significant and negative relationship between their psychological well-being and the scores of protective-willing parent attitude and authoritarian parent attitude scores.

When the t-test results of the comparison of the mean scores of the university students on the ABTO (Parental Attitude Scale), PIOÖ (Psychological Well-Being Scale) and TCRTÖ (Gender Roles Attitude Scale) according to the status of having siblings of different sexes; It has been observed that the average score of democratic parenting attitude of students who have siblings of different genders is significantly lower than

those who do not have siblings of different genders. It has been determined that the authoritarian parent attitude scores of the students who have siblings of different genders are higher than those who do not have siblings of different genders.

While there was a significant and positive relationship between authoritarian ABT and gender roles traditional attitude score in university students, there was a significant and negative relationship between gender roles egalitarian attitude score. Accordingly, it can be interpreted that as the authoritarian ABT perception of the students increases, the traditional attitude scores in gender roles increase, but the egalitarian attitude scores decrease. When the results are examined, it is understood that there is a positive and significant relationship between the egalitarian attitude and the democratic ABT. In other words, as the democratic ABT score of university students increases, the egalitarian attitude score in gender roles also increases.

Democratic ABT advocates giving children common responsibilities at home, having a voice in the family, and supporting children's self-confidence (Baumrind, 1971; Yavuzer, et al., 2011). Therefore, it can be interpreted that the egalitarian perspective is in the nature of the democratic ABT. In addition, democratic ABT with its emphasis on the personal development of individuals; It also allows children to realize the importance of egalitarian TCRT. Equal treatment of children regardless of gender difference in democratic ABT may also be an important factor in gaining an egalitarian TCRT perspective.

As a result of the study, it was understood that as the Psychological Well-Being scores of university students increased, their TCRTÖ scores also increased. It can be thought that the emphasis on equality in the concept of gender, especially emphasizing the participation of women in working life and socialization, positively affects individuals' self-discovery in all aspects, their self-confidence, their ability to take responsibility for their own decisions and decisions, and their interpersonal relations. The positive progress of all these features may also be effective in increasing the PIO levels of individuals.